

N:o 161.

Af Herr Friherre D. von Schulzenheim: Angående förändring af 6 § Regeringsformen.

För att en styrelse uti en konstitutionel stat må tillsammans med de styrda kunna verka med framgång till Statens uppehållande och en lyckosam utveckling i hvarje hänseende fordras väl icke allenast att hvarje berättigadt intresse får tillfälle att göra sig hördt och beaktadt och hvarigenom Styrelsen eller Regeringen blir i tillfälle att erhålla kännedom om alla för det nationela samhällslifvet viktiga omständigheter, som kunna bidraga till framåtskridandet, utan ock, för vinnande af en, under den fortsatta utvecklingen nödig jemnvigt de olika intressena emellan, att hvarje sådant intresses vikt och betydelse, i förhållande till de andra, blir erkänt och bestämdt i den proportion det intager, såsom del af nationens kraft och lif.

Å andra sidan torde väl ock böra erkännas, att en styrelse måste, för att kunna rätt gagna, vara så inrättad, att åtminstone för de viktigaste af de allmänna intressena särskilda afdelningar borde finnas, som, så vidt möjligt vore, sammanförde och i ett jemnt sammanhang beredde och ordnade de styrelseåtgärder, som för samma intresse speciellt och i bredd med den allmänna yttre och inre statsförvaltningen kunde erfordras, och måste nyttan af en centralisation i detta hänseende obetingadt erkännas, då utan ett sammanförande på ett håll af kraft och tillfälle till verksamhet några verkliga resultat icke så lätt torde kunna ernås. Huruvida nu dessa vilkor för en lyckosam utveckling blifvit uti Sveriges konstitution och organisationen af dess embetsverk uppfyllda må väl kunna betviflas. Hvad särskildt jordbruket, såsom fristående näring, beträffar, torde böra närmare undersökas, huru förhållandet dermed rätteligen må kunna vara.

Att jordbruket är Sveriges förnämsta och viktigaste näring och med skäl förtjenar benämningen af landets modernäring, torde icke vara något tvifvel underkastadt eller behöfva bevisas, och att densamma alltid kommer att innehafva denna plats är lika säkert, om ock vår industri, med användande af den rikedom på vattenfall, metaller, skog samt naturliga anlag och praktisk intelligens hos befolkningen, som vi ega, skulle i en framtid uppnå en ännu icke anad höjd.

Men denna jordbrukets betydelse och deraf härflytande rätt har visserligen icke under förflutna tider alltid blifvit erkänd. Utan att vilja upprifva de sorgliga

minnena af den tidrymd i vår historia, då, särdeles under Konungarnes af det Pfalziska huset tid, stadsmanna-näringarne tillerkändes en så öfvervägande betydelse, att jordbruket och jordbrukarne derunder på allt sätt nedtrycktes, betungades och utarmades, under det att dess bästa krafter förslösades och förblödde på Europas slagfält, kan man med fog påstå, att jordbruket under långa tider endast blifvit betraktadt såsom en tillgång, hvaraf alla de andra näringarne egde att fordra och taga villkoren för sitt välbefinnande och bestånd, samt att jordbruket ensamt borde bära bördan af alla de utgifter och uppoffringar, som erfordrades för samhällets uppehållande och rikets försvar. Någon vidlyftigare granskning eller förtydligande af det origtiga i den grundsats, som sålunda ledde de styrande på den tiden, erfordras väl icke heller. Vår historia visar oss otvetydigt, att de gånger då landet stått vid branten af undergång, har det förorsakats genom förbiseende af den grundsats, att fred och naturlig fri utveckling af jordbruket och näringarne äro villkoren för landets välbefinnande så väl i materielt, som andligt afseende. Lyckan af en långvarig fred och ostörd utveckling af en konstitutionel frihet har dock icke kunnat helt och hållet bota de reffor, som fordna tiders politiska misstag och olyckor vållat eller höja oss till jernbredd med andra lyckligare stater inom det Europeiska samhället, och torde förnämsta orsaken till denna ofördelaktiga ställning väl närmast ligga deri, att jordbruksnäringen, ehuru hufvudnäringen, ännu icke vunnit likställighet och lika berättigande med de andra näringarne.

Orätt i högsta grad vore ett förnekande af att mycket till fördel och rättvisa åt jordbruket redan blifvit gjordt i många riktningar genom flerfaldiga, om ock osammanhängande åtgärder, som skänkt en behöflig frihet eller upplysning, jemte några skattejemkningar, ehuru det sednare endast i jernbredd med skatteförhöjning; och visar sig rättigheten af den sålunda beträdda vägen tydligt nog för hvarje gång genom en progressiv folkökning och jordbrukets samtidigt förhöjda produktion, men om också då och då någon ny brodd, utlofvande framtida vinst, visat sig till följd af en medgifven frihet till utveckling i näringarne, hvilka sins emellan äro till sitt välbefinnande oskiljaktigt förenade såsom lemmar af samma kropp, så har den oftast blifvit förqväfd af en ojemn och förtidig täflan med öfverlägsnare, i utveckling längre hunna stater, hvarför den besinningslöst blifvit utsatt; detta, liksom bristen på plan och sammanhang i åtgärderna för jordbrukets upphjelpande, för så vidt sådana kunde utgå från Styrelsen och icke från jordbrukarne sjelfva, måste bero derpå, att fullständig kännedom och uppfattning af jordbrukets ställning och behof i viss mån saknades hos de organer, som hade till uppgift ledningen af jordbrukets angelägenheter.

Sålunda och liksom man med fog kan antaga, att bergsbruksnäringen icke kunde blifva mächtig af någon utveckling, förrän kolhandeln blef fri och kommunikationerna förbättrade, så kan man ock lätt finna att jordbruket icke kunde utveckla sig, förrän handeln med landtmanna-produkter blef fri (hvilket först skedde

genom Kongl. Kungörelsen af den 31 Augusti 1815), kommunikationerna förbättrade, undervisnings-anstalter för jordbruksnäringen inrättade och tillfälle till förslag beredt. Jordbruket visade, allt i mån af hvarje sådant medgifvande och beaktande af dess rätt, en fruktbringande utveckling, likasom den omsorgsfullt häfdade åkern icke sviker jordbrukarens förhoppningar; men ojemnt tryckande skatter, en på 20 år nära fördubblad budget, afbrott i förslagstillfälle genom en för jordbruket olämplig kredit- och banklagsstiftning, bristande anstalter för uppsamlande af jordbrukets vinster under gynsamma konjunkturer, samt de andra näringarnes och handtverkeriernas i allmänhet tynande lif, det sednare i följd af förhållanden, som icke nu äro föremål för undersökning, allt detta har förorsakat, att den styrka, som jordbruket under det sista halfseket vunnit genom en oafbruten fred, utvidgad näringsfrihet, goda undervisningsanstalter och många fördelar, som sednare tiders upplysning och jordbrukarnes egna bemödanden skänkt det, snart åter uttömmes under ansträngningen att kunna uthärda de menliga följderna af förvända national-ekonomiska åsigtger, som vunnit insteg i lagstiftningen.

Såsom en sådan förvändhet måste man anse, om vid ekonomisk lagstiftning Svenska nationen företrädesvis betraktas såsom en handlande nation i stället för en jordbrukande, och den ekonomiska lagstiftningen måste, om den tager en sådan rigtning, blifva för jordbruket förderflig.

Jordbruket såsom näring måste nemligen alltid betraktas från nationel synpunkt — handeln åter, om den skall betraktas såsom fristående näring och icke såsom de andra näringarnes oundgängliga, men tjenande broder, är till sin natur kosmopolitisk. Kosmopolitismen innebär åter ett uppgifvande af nationalitets-begreppet. Det finnes blott *ett* sätt för bibehållande af en nationalitet under ett kosmopolitiskt sträfvande och detta är genom att för nationen vinna ett världsvälde d. v. s. genom andra nationaliteters undergång, men att någon klok Svensk statsman kan tänka sig Sveriges framtid i en sådan rigtning och speciellt att söka vinna detsamma genom en verdensherrskande handel, må väl icke vara möjligt.

Men en för jordbruket, såsom landets hufvudnäring, ofördelaktig lagstiftning, förutsätter, att «detta intresses vikt och betydelse i förhållande till de andra icke blifvit erkändt och bestämdt i den proportion det intager, såsom del af nationens kraft och lif».

I den nyligen förändrade Riksdags-ordningen har visserligen jordbruket erhållit fullt utrymme att göra sin röst hörd och sitt intresse gällande, hvarjemte anledning är att förmoda, att erfarenheten om de misstag, som blifvit begångna å både den ena och den andra sidan, otvifvelaktigt komma att leda till åtgärder för afhjelpande af de felaktigheter i lagstiftning och administration, som verka hämmande eller förstörande på så väl landets näringar i allmänhet, som på jordbruket särskildt, men dessa rättelser torde dock icke så hastigt kunna vidtagas, dels emedan

en brådstörtad övergång i hvad fall som helst måste anses menlig, dels ock de enskilda intressen och tillämpningar af idéer, som sednast gjort sig gällande inom den ekonomiska lagstiftningen, omtänksamt dragit försorg om att uppställa hinder för en snar förändring.

Orsaken till den missrigtning, som blifvit beträdd, må dock icke heller hufvudsakligen kunna antagas bero på personliga förhållanden eller embetsmäns, högre eller lägre, ensidiga verksamhet, utan lika mycket på något förbiseende vid sjelfva organisationen och inrättandet af Styrelsen och de embetsverk, som äro antingen verktyg för utförande af styrelseåtgärder eller förberedande och ordnande, i hvilken egenskap de icke förmått att framställa och åskådliggöra det ena eller andra näringsintressets rätta tillstånd och behof, hvilket naturligen haft till följd, att misstag vid valet af de medel och utvägar, som erfordrats för befrämjande af det allmännas väl, blifvit begångna.

Besynnerligt måste det emellertid förefalla, att lagstiftaren hittills icke ansett det tillbörligt och nödvändigt att landets hufvudnäring, på hvars välbefinnande nationens existens väl ytterst beror, vid Konungens rådsbord representeras af en rådgifvare, som hade det speciela uppdraget, att med sammanförande af alla de ärenden, som med jordbruket ega närmare sammanhang, föra dess talan vid rådsbordet och inför Konungen.

Granska vi nu organisationen af de myndigheter, som handhafva de jordbruket rörande ärendena, så finna vi, för att börja i medelpunkten, att största delen af dessa ärenden sortera under Civil-departementet, som likväl dessutom har att handlägga mål och ärenden af den mest skiljda art.

Enligt den genom Instruksen af den 16 Maj 1840 skedda fördelningen af göromålen Departementen emellan, tillhöra Civil-departementet:

1:o) Frågor om landthushållning, bergsrörelse, handel, sjöfart, fabriker, handtverkerier och alla andra näringar, utom hvad beskattningen rör, äfvensom angående bildnings- och undervisningsanstalter för dessa näringar.

2:o) Frågor, som röra skjutsväsendet, gästgifverier, allmänna vägar, broar, färjor, kanaler och andra kommunikationsanstalter, med undantag af post- och telegrafinrättningar.

3:o) Ekonomiska ordningsmål, samt försäkrings-, dykeri- och bergningsärenden, äfvensom anstalter till förekommande af smittosamma sjukdomars införande i riket.

4:o) Frågor om undsättningar och lånebidrag af de till Departementet hörande fonder och särskilda anslag för jordbruk, fabriker och andra näringar.

5:o) Ärenden rörande landtmäteriet eller skiftes-, afvittrings- och justeringsverket, hemmansklyfning samt afsöndring af jord eller andra lägenheter från hemman.

6:o) Tabellverket och i allmänhet alla civila ärenden, hvilka icke tillhöra annat Departement.

Dessutom skulle chefen för Civil-departementet, i samråd med chefen för Finans-departementet, bereda de afhandlingar med främmande magter, som afse rikets handel och sjöfart, frågor om lots- och båkanstalter samt de med tullbevillningen och postväsendet gemenskap egande frågor.

Under samma Departement subordnera icke mindre än tretton embetsverk, nemligen:

Kommers-kollegium,
Landbruks-akademiens förvaltnings-komité,
General-landtmäterikontoret,
Väg- och Vattenbyggnads-styrelsen,
Styrelsen för Statens jernvägsbyggnader,
Styrelsen öfver Statens jernvägstrafik,
Stuteri-öfverstyrelsen,
Stamholländeri-styrelsen,
Brännvinskontroll-byrån,
Statistiska Tabellkommissionen,
Styrelsen för ekonomiska karteverket,
Geologiska byrån,
Karantäns-kommissionen; samt slutligen
Teknologiska Institutet,
Slöjdskolan
och Tekniska skolorna.

Af de ärenden, som direkt kunna anses röra jordbruket, behandlas åter en del af Finans-departementet.

Dit höra nemligen frågor rörande:

1:o) Jordeboksväsendet samt frågor om de hemman och lägenheter eller verk och inrättningar åtföljande rättigheter och skyldigheter, som icke inbegripas under någon af de till andra Departement hörande grenar af Styrelsen.

2:o) Vården och förvaltningen af Statens till andra styrelsegrenar icke upplåtta fasta och lösa egendom äfvensom frågor angående deras disponerande, samt byten och liqvidationer emellan Staten och enskilde — i följd hvaraf under detta Departement sorterar Kammar-kollegium, som har att behandla ärenden, som röra upplåtelse för Statens räkning af jord eller fast egendom och räntor, att handhafa skattläggningen af jord samt frågor, som afse de jorden åliggande extraordinarie skyldigheter och besvär, samt kameralmål i allmänhet; Kollegium åligger ock att med uppmärksamhet följa alla de förhållanden, deri den kamerala och ekonomiska lagstiftningen anses kunna för landtmannanäringarnes uppkomst eller förkofran lägga hinder, m. m.

Under

Under samma Departement lyder Skogsstyrelsen, likasom inseendet öfver Veterinär-inrättningen tillfallit Ecklesiastik-departementet.

Sålunda handläggas icke allenast de ärenden, som närmast röra jordbruket, af skiljda Departement, utan har det Departement, som erhållit mesta delen af dessa ärenden på sin lott, eller Civil-departementet, derjemte erhållit så många andra heterogena ämnen till samtidig vård, att man icke med någon billighet och äfven under förutsättande af den utmärktaste förmåga hos Departements-chefen kan fordra, att han skall kunna besitta insigt uti alla dessa ämnen, hvaraf ensamt jordbruket och hvad dertill hörer, dess historia, behof, ställning, vilkor, bördor, undervisning, nuvarande styrka samt förmåga af utveckling, väl fordrar ett långvarigt specielt förstudium på både praktisk och theoretisk väg och en odelad fortsatt uppmärksamhet för bevakandet af dess intressen.

Af de under Civil-departementet lydande verk är Landtbruks-akademiens Förvaltnings-komité onekligen, genom sin nära vaxelverkan med Rikets hushållningssällskap och det öfverinseende detsamma utöfvar på agronomernes verksamhet, en ganska lämplig institution, såsom förberedande och upplysande verk, ehuru anmärkningar öfver denna Förvaltningskomités sammansättning blifvit gjord, med anledning af att en del af dess medlemmar mera representera teknisk och mekanisk kunskap än erfarenhet i uteslutande jordbruksnäring. Denna institution har emellertid, under sin 20-åriga tillvaro, icke allenast varit ett af de minst dyrbara embetsverk, utan otvifvelaktigt varit oundgängligt för Civil-departements-chefen vid afgörandet af de ärenden, som närmast rört jordbruket. Om nu denna institution bibehåller sin benämning, eller kallas Byrå, kan vara temligen likgiltigt. Sjelfva Landtbruks-akademien bör emellertid, jemte sitt experimentalfält och sin agrikulturkemiska försöks-anstalt, kvarstå såsom en för jordbrukets fortgång och utveckling verkande vetenskaplig institution. Att Stamholländeri-styrelsen deremot existerar såsom en fristående, af Landtbruks-akademiens Förvaltningskomité alldeles oberoende, styrelse, kan väl gifva anledning till anmärkning, likasom att fristående *Styrelser*, såsom Stamholländeri-styrelsen och Stuteri-öfverstyrelsen, kunna finnas, som bestå endast och allenast af 2 personer, eller chefen och sekreteraren. På afgörandet af stuteriernas ändamål, om de hufvudsakligast afse hästafvel för kavalleriets eller jordbrukets behof, beror väl frågan om, hvarunder ledningen af deras angelägenheter bör hänvisas.

Hvad Kommers-kollegium beträffar, har Riksdagen förut redan uttryckt sin åsigt och att detta verk, med användande på annat håll af dess skicklige embetspersonal, för öfrigt bör kunna indragas, har jag sökt att visa inför Andra Kammararen under föregående riksdag och vågar vördsammast hänvisa till det yttrande, jag i ämnet afgaf till Andra Kammararens protokoll och som igenfinnes under pag. 16, 17 och 18 i tredje bandet af Andra Kammararens protokoll för år 1867.

I afseende å Kammar-kollegium, hvars betydelse för och sammanhang med jordbruks-näringsen måste blifva oomtvistad, så länge frågan om grundskatterna ännu icke blifvit afgjord, kan synas likgiltigt, om detsamma subordinerar under Civil-departementet eller ett Jordbruks-departement. Sedan en gång en ny och fullständig skatte-reglering blifvit verkställd och fastställd, kan detta embetsverks domsrätt upphöra, och dess samling af handlingar och urkunder närmast erhålla samma karakter som Riksarkivets. Som emellertid de vidlyftiga och svårutredda målen rörande *grundräntor å qvarnar och sågar*, genom grundräntornas borttagande å dessa inrättningar, upphört att af Kollegium behandlas, likasom Kollegii befattning med Kronans hus i landsorten och skogarne i Riket blifvit öfverflyttad till Öfverintendents-embetet och till Skogsstyrelsen, torde en icke obetydlig indragning af tjänstemän i detta verk kunna ega rum, hvaremellertid Kollegium lämpligast väl bör subordinerar under Departementet för jordbruket.

Ehuru det för det allmänna skulle hafva varit fördelaktigast, om en total ombildning och förenkling af embetsverken kunnat sättas i sammanhang med den förändring i Stats-Rådets organisation, som skulle inträffa genom inrättandet af ett nytt Stats-departement, innefattar dock förstnämnda åtgärd så många svårigheter och tidsödande omständigheter för sitt genomförande, att frågan om ett nytt Stats-departement lättast i och för sig bör behandlas. Nödvändigheten deraf ligger icke allenast uttryckt uti den vid landets allmänna landtbruksmöten och af Utskottet för jordbrukets angelägenheter under förlidne riksdag uttalade önskan, utan har äfven af Kongl. Maj:t under dessa dagar uti dess Nådiga Proposition blifvit yrkad, såsom af behovet påkallad.

En snar lösning af frågan är sålunda att hoppas. Då man emellertid vidtager en förändring i det bestående, bör man väl ock tillse, att man med samma utförer den så fullständigt, som de omständigheter, som föranledt förändringen, erfordra, på det ny förändring och lappning i den närmaste framtiden må undvikas. Det är på denna grund och då jag ansett mig i det förut anförda hafva visat, att jordbruket, såsom landets hufvudnärings, både behöfver och bör anses hafva rätt att fordra ett särskildt Departement endast för *jordbruket* och *dermed närmast sammanhängande ärenden*, som jag icke för min del kan inse rigtigheten och befo-genheten af den åsigt, som vill under det föreslagna nya Departementet sammanföra frågor, rörande *Jordbruk, Handel, Sjöfart* och *andra näringar*.

En Departements-chef för ett sådant Departement skulle sannerligen behöfva att ega en sådan mångsidighet för att sjelf kunna bedöma alla frågor, som angå dessa ärenden, att man efter menskelig uppfattning väl må kunna anse den oupphinnelig, och ehuru det å andra sidan icke ens må vara absolut nödvändigt, att en Departements-chef må behöfva att känna detaljerna och de närmare omständigheterna i de frågor han har att afgöra, utan det må anses både billigt och nödvändigt, att han öfverlemnar till underordnade den närmare utredningen af åt-

skilliga sak- och fackförhållanden, hvarvid största vigten ligger uppå, att han väljer goda källor och tillser, att de subordinerande, beredande och upplysande verken blifva med duglige tjenstemän besatta och strängt kontrollerade, så innebär emellertid detta sammanförande af alltför heterogena näringar under ett och samma Departement för jordbruket fortfarande den risk, att denna närings och dess intresses vikt och betydelse i förhållande till de andra, icke blir erkänd och bestämd i den proportion den intager, såsom del af Nationens kraft och lif.

Enligt min uppfattning skulle derföre ett nytt Departement erfordras ensamt för jordbruket och kommunikationerna.

Derunder skulle hänföras:

Frågor, som angå landthushållningen, landtbruksläroverken, agronomernes verksamhet, boskapsracernas förbättrande, hästafveln och fårskötseln, fiskeriernas uppmuntrande, bränvinstillverkningen, skjutsväsendets ordnande, gästgifverierna, anläggning och underhåll af allmänna vägar, broar och färjor, kanalers och flottleders begagnande, ström- och årensningar, kommunikationsanstalterna (med undantag af post- och telegrafanrättningarne), skogarnes vård och skötsel.

Underlydande embetsverk:

Kammar-kollegium,
Landtbruks-akademiens Förvaltnings-komité,
Stamholländeri-styrelsen,
Stuteri-öfverstyrelsen,
Styrelsen för Allmänna väg- och vattenbyggnader,
Skogsstyrelsen och Skogsinstitutet,
Styrelsen öfver Statens jernvägsbyggnader,
Styrelsen öfver Statens jernvägstrafik,
Veterinärinrättningen,
Bränvins-kontrollbyrån.

Någon ökad kostnad för Staten borde icke behöfva att af en sådan organisation förorsakas, då de närmaste tjenstemännens i det nya Departementet löner lätteligen borde kunna vinnas genom indragning af andra genom den nya embetsverksorganisationen obehöfliga tjensteplatser, och bör förändringen af en konsultativ Statsrådsplats till Departementschefs plats icke heller anses möta särdeles svårighet eller kostnader, på sätt äfven synes af Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition i ämnet. Då emellertid 6 § Regeringsformen sålunda genom Kongl. Maj:ts och Riksdagens sammanstående önskan torde komma att förändras, i hvad den rörer Departementens antal, torde ock vara skäl, att samtidigt bestämma och reglera de förhållanden, som med Stats-Rådets sammansättning, ledamötarnes rätt och ställning till hvarandra i öfrigt ega sammanhang.

Kongl. Maj:t har i sin ofvanberörda Nådiga Proposition föreslagit, att en af

de trenne konsultative Statsråden skulle blifva föredragande och chef för det föreslagna Jordbruks-departementet. Den rang och plats, som Statsråden innehafva i förhållande till andra tjänstemän, är genom Grundlagen bestämd. Sins emellan måste de anses vara likställige, med undantag af cheferne för Justitie- och Utrikes-departementen, som i någon mån skola innehafva högre ställning. Någon antaglig grund för en sådan skilnad Statsråden emellan torde likväl icke finnas, då Finansministern t. ex. är lika behöflig som Justitieministern, och Krigsministern eller Ecklesiastikministern lika oumbärlig som Utrikesministern. Hvad, som deremot med skäl kunde erfordras, vore, att en af Stats-Rådets ledamöter hade uppdrag att vara Konseljpresident, så väl vid ärendenas beredning inom Stats-Rådet, som isynnerhet för de fall, att Regenten tillfälligt af sjukdom eller vistande i brödrariket vore hindrad med Stats-Rådet sammanträda. En sådan konseljpresident-plats skulle kunna innehafvas lika väl af ett konsultativt Statsråd som af en Departements-chef. eller den, som Konungen dertill behagade utse. I öfrigt borde väl Stats-Rådets ledamöter vara likställige i allt, och om någon större, hvad man kallar representationsskyldighet, eller nödvändighet af större lefnadsomkostnader, skulle erfordras för Konseljpresidenten och Utrikesministern kunde väl lönerna för dessa platser derefter lämpas.

Från de flesta Europeiska länder med konstitutionelt statsskick föreligger en sådan anordning i afseende å Kronans ministrar till exempel och efterföljd. Hvilken betydelse en sådan förändring, ehuru obetydlig den synes vara, likväl innebär för vårt konstitutionela statsskick, bör vara allom uppenbart, utan att vidare behöfva utvecklas.

På grund af hvad jag nu haft äran framställa, får jag vördsammast föreslå, att Riksdagen för sin del må besluta, att 6 § Regeringsformen må erhålla följande förändrade lydelse:

»Af Stats-Rådets ledamöter, hvaraf en af Konungen förordnas till ordförande i Stats-Rådet, skola åtta vara chefer, hvar för sitt Departement, nemligen:

En för Justitie-departementet,

En för Utrikes-departementet,

En Chef och föredragande Statsråd för Landtförsvars-departementet, hvilken tillika vore Konungens rådgifvare i kommandomål för arméen,

En för Sjöförsvars-departementet, hvilken tillika vore Konungens rådgifvare i kommandomål för flottan,

En för Civil-departementet,

En för Departementet för jordbruket och kommunikationerna,

En för Finans-departementet,

En för Ecklesiastik-departementet.

Den närmare fördelningen af ärendena, Departementen emellan,

bestämmas af Konungen genom en särskildt utfärdad, offentlig kungjord stadga. Af de två Statsråden utan departement bör en hafva förvaltad civil beställning.

Om remiss till Koustitutions-Utskottet anhålles vördsamligen.

Stockholm den 27 Januari 1868.

David von Schulzenheim.

N:o 162.

Af Herr Ola Lason: Angående förändringar uti Kongl. Förordningen den 24 September 1861, angående vårdnaden å förmynderskap.

Genast efter utfärdandet af Kongl. Förordningen den 24 September 1861 angående vårdnaden å förmynderskap erfor man, att den Kongl. Förordningen var i många afseenden bristfällig, ehuru medgifvas måste, att lagstiftaren sökt på hvarjehanda sätt bevara myndlings rätt. Det verksamaste medlet i detta hänseende är kanhända den granskning af förmyndare-räkningen, som skall verkställas af utsedde gode män eller kommunalnämnd, derföre jemväl en ganska god ersättning är vorden bestämd; men just derföre har man ock grundadt anspråk på att granskningen sker grundligt och att gode män eller nämnden utan alla konsiderationer fullgör detta uppdrag och åliggande. Likväl förefinnas många exempel, att så icke sker. och den Kongl. Förordningen är i det afseendet högst ofullständig, att förmyndaren blott erhåller bevis å lemnadt utdrag af förmyndare-räkningen, att räkningen blifvit till gode män eller nämnden aflemnad. Men granskningen af räkningen kan ske efteråt och just derföre kanhända aldrig ske.

Jag anser derföre, att det i 4:de § af Kongl. Förordningen omnämnda bevis icke måtte lemnas förr än granskning skett, och att gode män eller nämnd, som ådagalägger vårdslöshet vid granskningen, eller densamma alldeles underlåter, bör ersätta myndling den förlust, som härigenom kan uppkomma, hvilket dock bör vara beroende på Rättens pröfning.

I afseende på reglementariska föreskrifter i den Kongl. Förordningen, torde med skäl kunna påyrkas det tillägg till 4:de §:n, att, då förmynderskap upphör af annan anledning, än att förmyndare varder af Rätten entledigad, han derom skall göra anmälan å samma tid, som han bort till domaren inlemna utdrag af förmyndareräkningen.

»Då jag tror mig veta, att andra förslag till ändringar i nämnda Kongl. Förordning till Riksdagen inkomma, anser jag